Ευρωπαϊκή Επιτροπή
των Περιφερειών

Ετήσιο περιφερειακό και τοπικό βαρόμετρο της ΕΕ

Υπολογισμός του κόστους της πανδημίας COVID-19 στις περιφέρειες, τις πόλεις και τα χωριά της ΕΕ

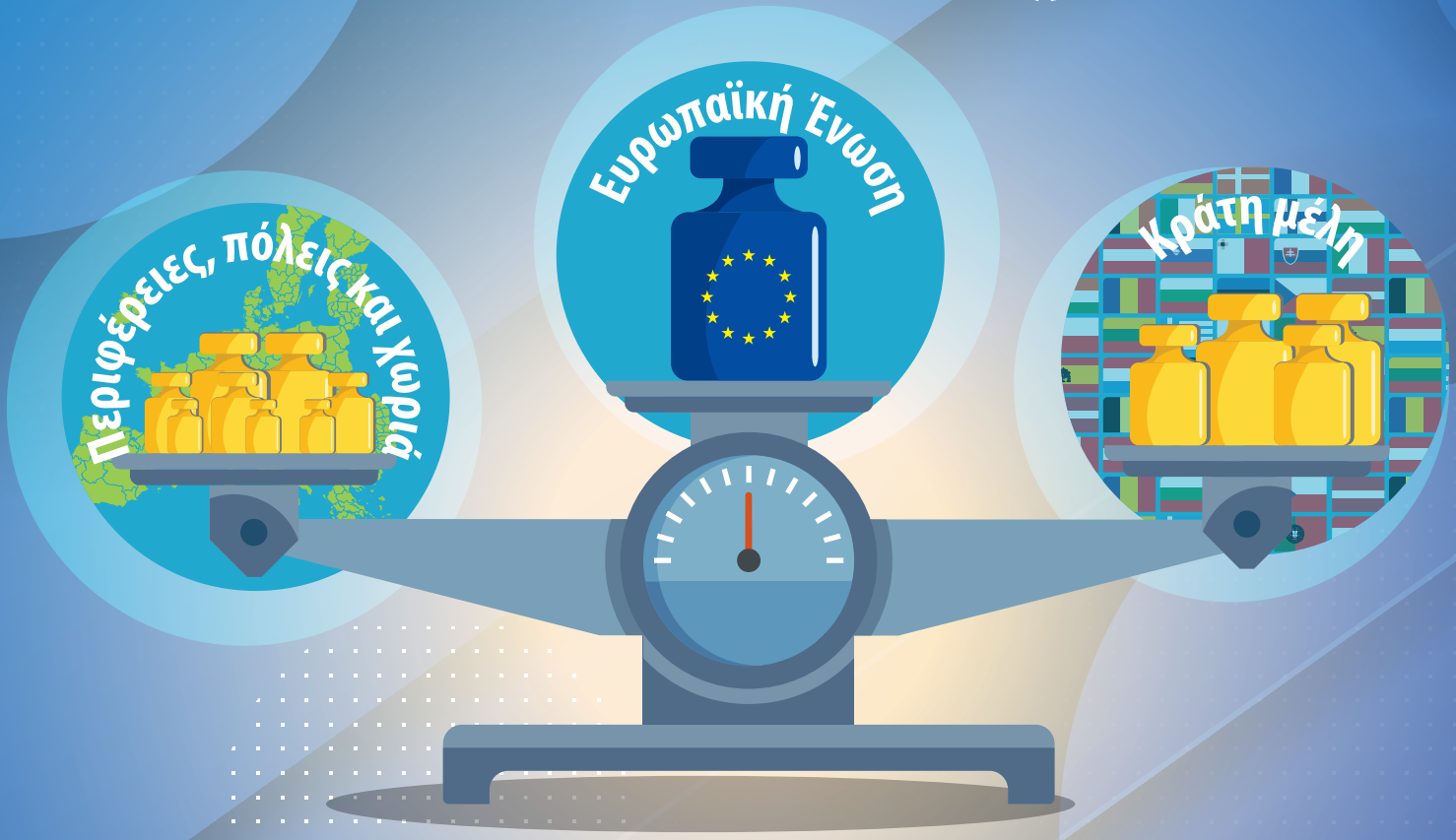

#EURegionalBarometer

Ο οικονομικός αντίκτυπος του κορονοϊού στούς δήμους και τις περιφέρειες

Μείωση εσόδων, αύξηση δαπανών: οι κίνδυνοι του «ανοίγματος της ψαλίδας»

Η μείωση των εσόδων και η αύξηση των δαπανών, το λεγόμενο «άνοιγμα της ψαλίδας», θέτει σε κίνδυνο τα δημόσια οικονομικά των δήμων, των πόλεων και των περιφερειών της ΕΕ. Για παράδειγμα, η μείωση των εσόδων των υποεθνικών αρχών το 2020 στη Γαλλία, τη Γερμανία και την Ιταλία εκτιμάται σε περίπου 30 δισ. ευρώ για τις τρεις χώρες που αντιπροσωπεύουν έως το 10% των αντιστοίχων συνόλων.

Πάνω από 90% των δήμων και των περιφερειών της ΕΕ αναμένουν καθίζηση των εσόδων τους

Ο οικονομικός αντίκτυπος της νόσου COVID-19 υπήρξε δριμύς σε ολόκληρη την ΕΕ. Η έκθεση δείχνει πόσο ευάλωτες είναι ορισμένες περιοχές, καθώς η γαλλική περιφέρεια Ιλ-ντε-Φρανς, οι ισπανικές περιφέρειες της Ανδαλουσίας, της Καστίλης-Λεόν, της Μαδρίτης και της Βαλένθιας και οι περισσότερες ιταλικές περιφέρειες επλήγησαν περισσότερο, ακριβώς όπως οι παράκτιες περιφέρειες της Κροατίας, της ανατολικής Βουλγαρίας και της Ελλάδας.

Η έκθεση προβαίνει στη σύνδεση μεταξύ υγείας και οικονομίας. Εκτιμά τον δυνητικό οικονομικό αντίκτυπο των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν σε μια προσπάθεια να προληφθεί η εξάπλωση του ιού. Δείχνει επίσης τον αντίκτυπο του «ψαλιδίσματος» στα δημόσια οικονομικά των τοπικών και των περιφερειακών αρχών. Από τη μία πλευρά, οι δαπάνες τους για την υγεία, τις κοινωνικές υπηρεσίες και την πολιτική προστασία εκτινάχθηκαν. Από την άλλη πλευρά, τα έσοδά τους από οικονομική δραστηριότητα συρρικνώνονται ταχύτατα.

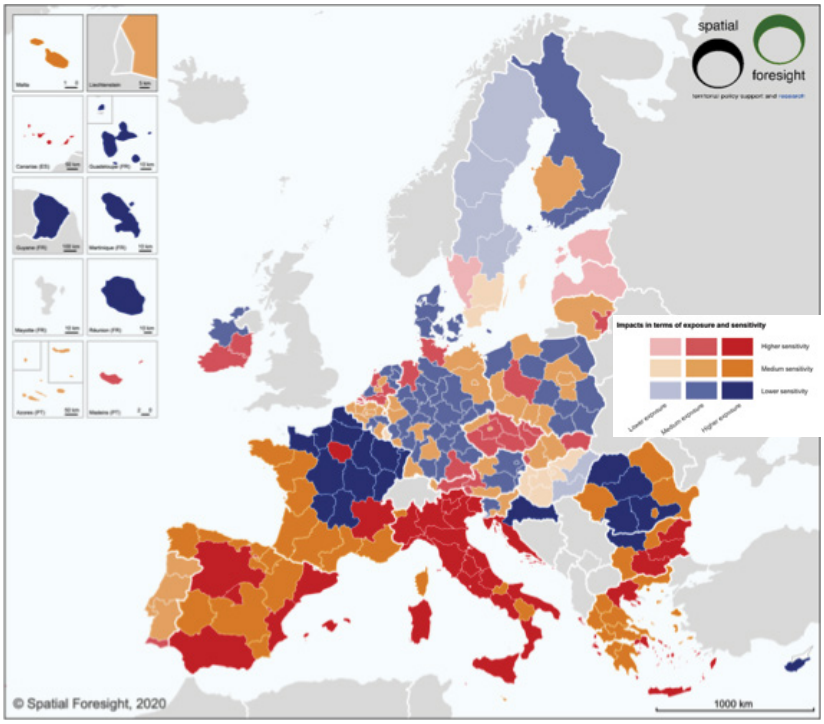

Δυνητικός κίνδυνος όσον αφορά τις περιφερειακές οικονομίες, τις αγορές εργασίας κλπ., Ιούνιος 2020

Οι απαντήσεις σε κοινή έρευνα που διεξήχθη σε συνεργασία με τον ΟΟΣΑ σε 300 δήμους και περιφέρειες δείχνουν ότι πάνω από το ήμισυ των υποεθνικών αρχών διαπιστώνει σοβαρότατο αντίκτυπο στα υποεθνικά δημόσια οικονομικά το 2020 (33% διαπιστώνει μέτριο αντίκτυπο). Χωρίς επαρκή στήριξη, η ευρεία πλειονότητα των περιφερειακών και των τοπικών αρχών της ΕΕ θα δει την κατάσταση να επιδεινώνεται το 2021, αλλά ακόμη και το 2022. Οι δήμοι υπέστησαν ιδιαίτερα βαρύ πλήγμα: 78% των συμμετεχόντων στην έρευνα που εκπροσωπούσαν μεγάλους δήμους (με πάνω από 250 000 κατοίκους) αναφέρουν έντονο αντίκτυπο της νόσου COVID-19 στα δημόσια οικονομικά και τη λειτουργία τους. 83% εξ αυτών αναμένουν μείωση των φορολογικών εσόδων, συμπεριλαμβανομένης μεγάλης μείωσης για το 53% εξ αυτών.

Αναμενόμενος αντίκτυπος στα έσοδα των τοπικών και περιφερειακών αρχών

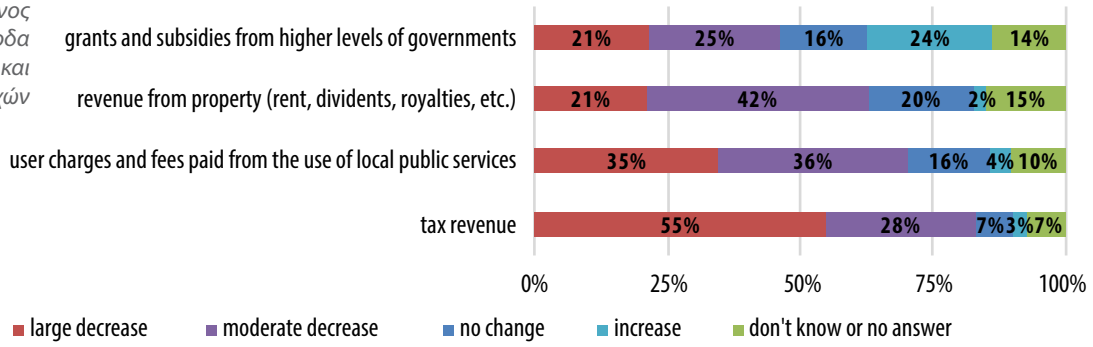

Πηγή: δημοσκόπηση ΕτΠ-ΟΟΣΑ: Ο αντίκτυπος του κορονοϊού στους δήμους και τις περιφέρειες, Ιούνιος-Ιούλιος 2020

Συνολικές δαπάνες για τον τουρισμό: ΕΕ

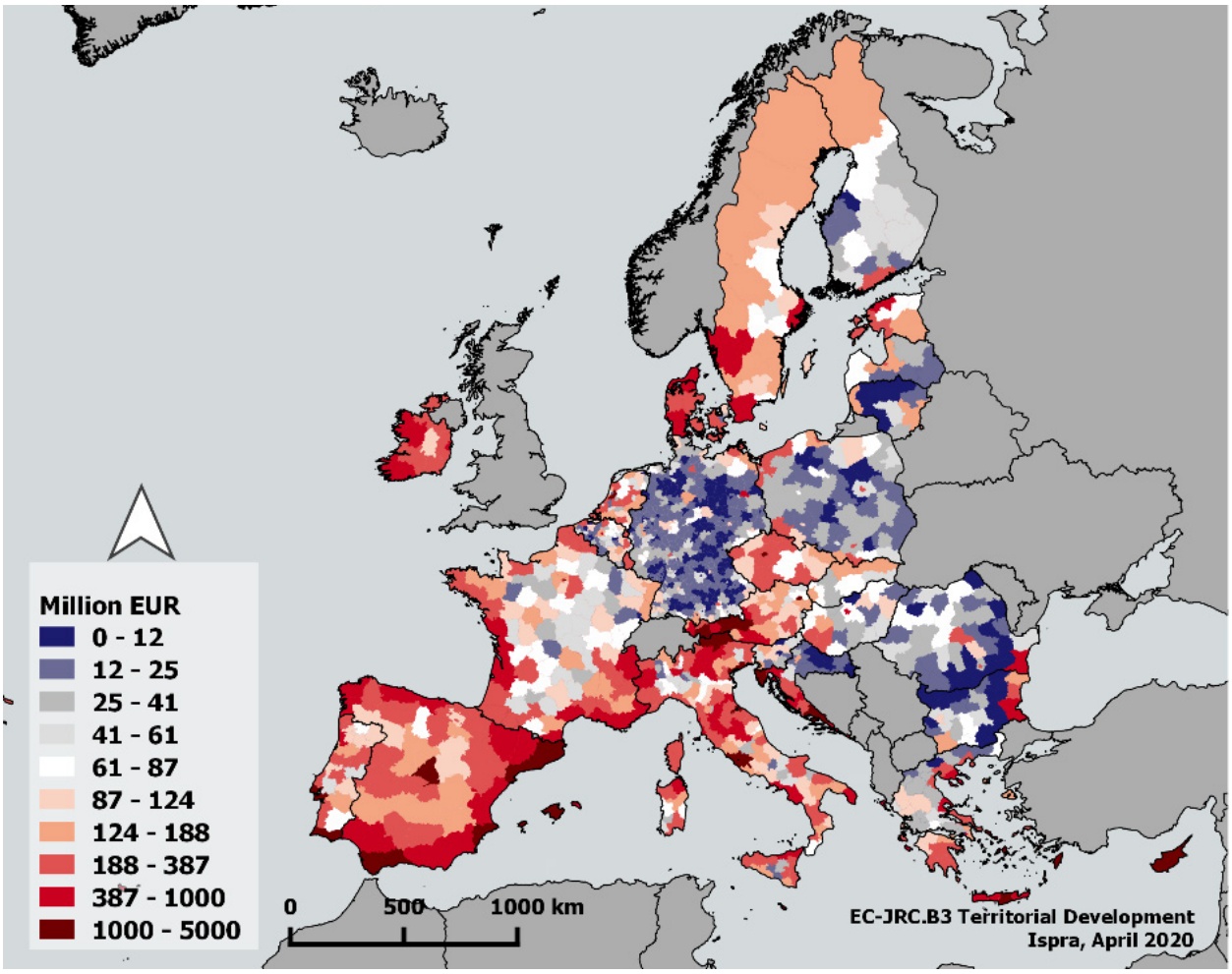

Ο τουρισμός αντιπροσωπεύει πάνω από 10% του συνολικού ΑΕγχΠ της ΕΕ και δημιουργεί περισσότερες από 27 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Λόγω των περιορισμών στις μετακινήσεις, του κλεισίματος των συνόρων και των περιοριστικών μέτρων που θεσπίστηκαν σε πολλές χώρες και περιφέρειες, ο τουρισμός επλήγη περισσότερο από κάθε άλλο σημαντικό οικονομικό κλάδο. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, ανάλογα με τη διάρκεια των περιοριστικών μέτρων, οι διεθνείς τουριστικές ροές σημείωσαν πτώση μεταξύ 60% και 80%.

Βασική πληροφορία

83% 2020

53% 2021

83% των δήμων και των περιφερειών αναμένουν μείωση στα φορολογικά τους έσοδα· 53% εξ αυτών αναμένουν μεγάλη μείωση.

Πρόσκληση για δράση

Κατανομή της χρηματοδότησης για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα με βάση τον εδαφικό αντίκτυπο της κρίσης.

Ο αντίκτυπος στις θέσεις εργασίας και τις κοινότητες

Η ανάγκη να αποφευχθεί μια χαμένη γενιά του κορονοϊού

Ποσοστό των δυνητικά επισφαλών θέσεων εργασίας στις ευρωπαϊκές περιφέρειες
Πρόβλεψη σε περίπτωση περιοριστικών μέτρων, ΟΟΣΑ, Απρίλιος 2020

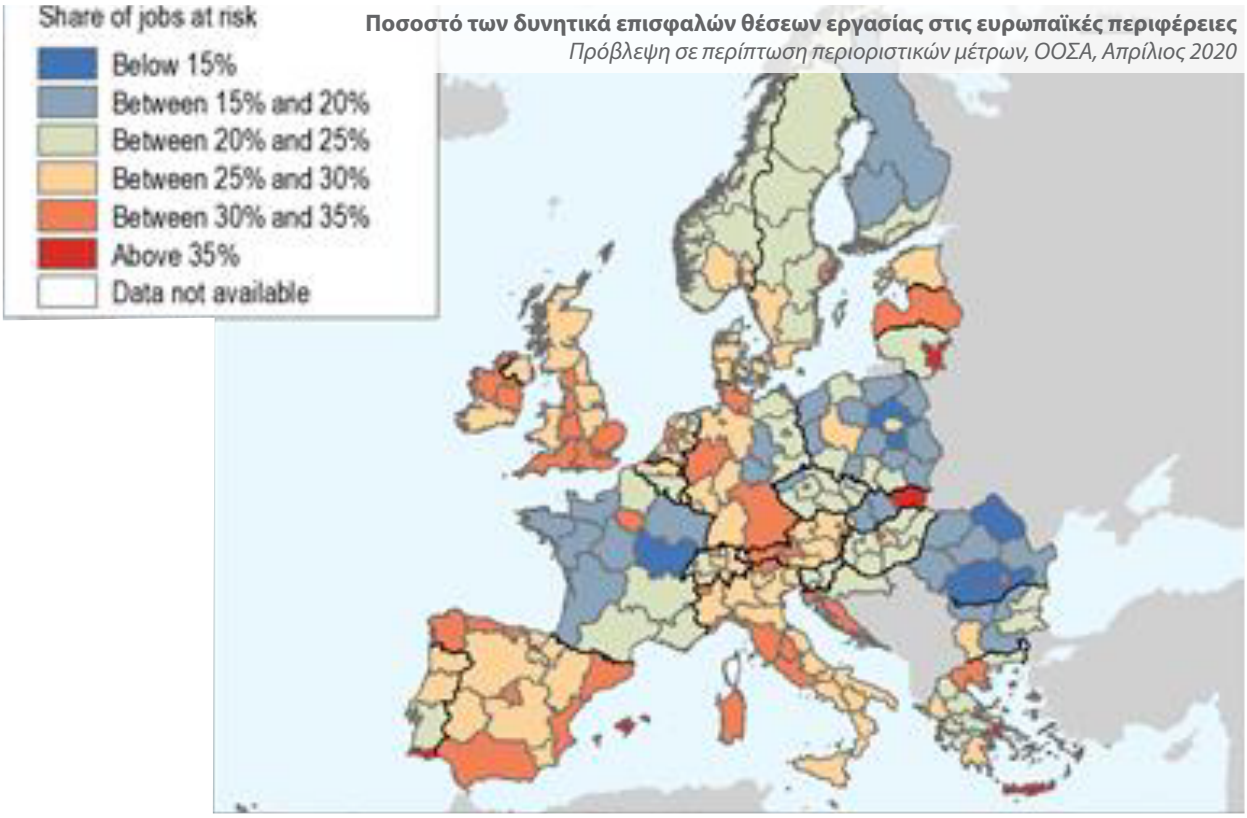

http://oecd.org/coronavirus/policy-responses/from-pandemic-to-recovery-local-employment-and-economic-development-879d2913/

Η χαμένη γενιά του κορονοϊού: οι νέοι είναι πιο ευάλωτοι καθώς το ψηφιακό χάσμα εντείνει τις διαφορές στην Ευρώπη.

Η πανδημία απειλεί να βαθύνει το χάσμα μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών και να επιτείνει τις διαφορές μεταξύ των εκπαιδευτικών συστημάτων. Μόλις έξι κράτη μέλη παρέχουν ευρέως ψηφιοποιημένη σχολική εκπαίδευση σε τουλάχιστον 80% των μαθητών.

Ο αντίκτυπος της πανδημίας αναμένεται να είναι δριμύτερος για τις γυναίκες οι οποίες αντιπροσωπεύουν ποσοστό σχεδόν 80% των επαγγελματιών υγείας στην ΕΕ και παρόμοιο ποσοστό των εργαζομένων στην πρώτη γραμμή των διαφόρων ειδών πωλήσεων.

Η έκθεση αξιολογεί το ποσοστό των θέσεων εργασίας που κινδυνεύουν σε κάθε περιφέρεια. Παρουσιάζεται ανάλυση η οποία επιβεβαιώνει ότι αυτοί που πλήττονται σοβαρότερα είναι οι αυτοαπασχολούμενοι, οι απασχολούμενοι με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και οι μερικώς απασχολούμενοι. Αυτό σημαίνει πως οι νέοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στις επιπτώσεις της πανδημίας στην απασχόληση. Καθώς η κρίση COVID-19 κάθε άλλο παρά οδεύει προς τη λήξη της, υφίσταται κίνδυνος μιας χαμένης γενιάς λόγω του κορονοϊού όσον αφορά την πρόσβαση στην ψηφιακή εκπαίδευση και τις ευκαιρίες απασχόλησης.

Η ψηφιοποίηση διευκολύνει την ταχεία εξάπλωση της τηλεργασίας που αποτελεί, πρωτόγνωρη εμπειρίας για πάνω από ένα τρίτο των εργαζομένων. Παρ' όλα αυτά, υπάρχει αυξανόμενο χάσμα μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών όσον αφορά την παροχή ευρυζωνικής σύνδεσης, το οποίο θέτει σε μειονεκτική θέση τις αραιοκατοικημένες περιοχές. Σημαντικά ψηφιακά χάσματα υφίστανται επίσης μεταξύ των διαφόρων εκπαιδευτικών συστημάτων, καθώς μόλις έξι κράτη μέλη παρέχουν ευρέως ψηφιοποιημένη σχολική εκπαίδευση σε τουλάχιστον 80% των μαθητών. Με την πάροδο του χρόνου, όλοι αυτοί οι παράγοντες θα επιτείνουν τις δημογραφικές μεταβολές που ήδη συντελούνται σε πολλές πόλεις και περιφέρειες της ηπείρου.

Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στον αντίκτυπο της κρίσης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η έκθεση περιλαμβάνει εστίαση στον κλάδο του τουρισμού, κλάδο ιδιαίτερα σημαντικό για τις απόκεντρες και τις παραθαλάσσιες περιφέρειες της ΕΕ στις οποίες συχνά αποτελεί τη μοναδική ουσιαστική πηγή επιχειρηματικότητας και απασχόλησης.

Τέλος, η έκθεση δείχνει ότι ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 αναμένεται να είναι δριμύτερος για τις γυναίκες οι οποίες αντιπροσωπεύουν ποσοστό σχεδόν 80% των επαγγελματιών υγείας στην ΕΕ και παρόμοιο ποσοστό των εργαζομένων στην πρώτη γραμμή των διαφόρων ειδών πωλήσεων. Υπάρχουν επίσης όλο και περισσότερα στοιχεία που δείχνουν ότι η βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών αυξήθηκε κατά τη διάρκεια του κατ' οίκον περιορισμού.

Figure 9.1: Daily internet users during the three months preceding the survey, 2009 and 2019
(% of people aged 16-74 years, by degree of urbanisation)

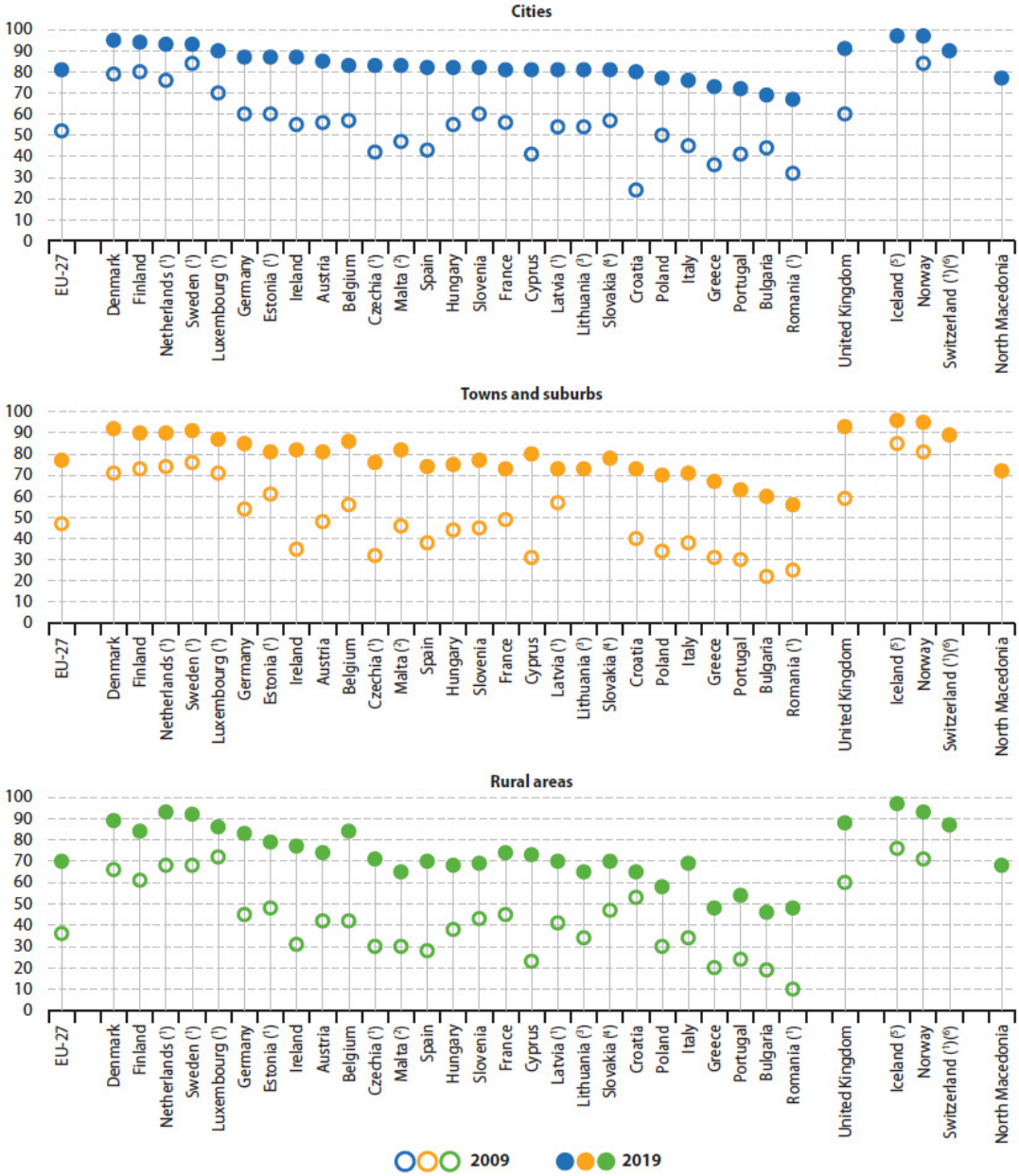

Note: ranked on the share of people aged 16-74 years living in cities and using the internet daily during the three months preceding the 2019 survey.

(1) Break in series.
(2) Rural areas, 2019: low reliability, not available.
(3) Towns and suburbs, 2009: not available.
(4) Towns and suburbs, 2009: low reliability, not available.
(5) Cities, 2009: low reliability, not available.
(6) 2009: not available.

Source: Eurostat (online data code: isoc_ci_ifp_fu)

Βασική πληροφορία

Μόλις έξι κράτη μέλη παρέχουν ευρέως ψηφιοποιημένη σχολική εκπαίδευση σε τουλάχιστον 80% των μαθητών.

Πρόσκληση για δράση

Παροχή μεγαλύτερης στήριξης σε πολιτικές πρόληψης με έμφαση στους πιο ευάλωτους.

Ο ασύμμετρος αντίκτυπος της πανδημίας στα τοπικά και τα περιφερειακά συστήματα υγείας

Ο αγώνας για κλίνες νοσηλείας στην Ευρώπη: η πανδημία COVID-19 αναδεικνύει τις τεράστιες διαφορές μεταξύ των περιφερειών όσον αφορά τη νοσοκομειακή περίθαλψη.

Οι περισσότεροι Ευρωπαίοι πιστεύουν πως οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα έπρεπε να διαθέτουν μεγαλύτερη επιρροή στις αποφάσεις σχετικά με την υγεία σε επίπεδο ΕΕ.

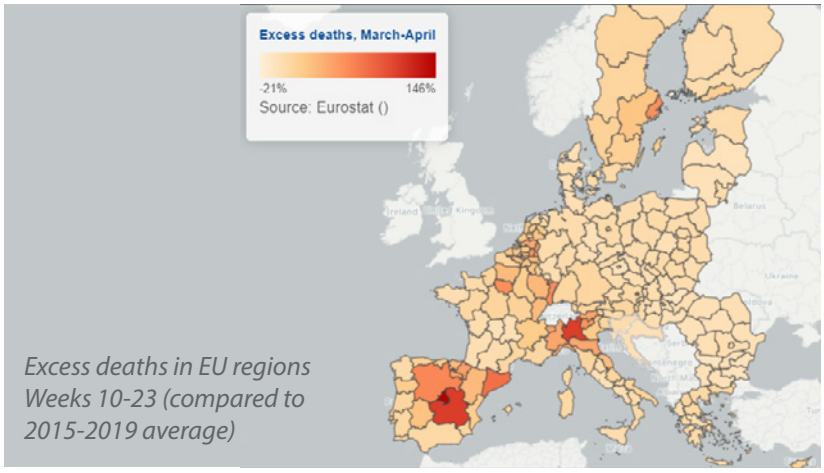

Excess deaths in EU regions Weeks 10-23 (compared to 2015-2019 average)

Η πανδημία είχε ευρέως αποκλίνουσες επιπτώσεις στις διάφορες περιφερειακές και τοπικές αρχές στην ΕΕ, πράγμα το οποίο διαμορφώνει μια νέα γεωγραφία της νόσου COVID-19 που αναδεικνύει τις εκτεταμένες διαφορές μεταξύ των περιφερειών, τόσο όσον αφορά τις σχετικές με την υγεία αρμοδιότητές τους όσο και την ικανότητά τους να τις ασκούν. Για παράδειγμα, η διαθεσιμότητα κλινών εντατικής θεραπείας και νοσηλευτικού προσωπικού ποικίλλει εντός της ΕΕ και αυτό επηρεάζει άμεσα την ικανότητα των περιφερειών να ανταποκρίνονται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Ο ασύμμετρος αντίκτυπος της κρίσης COVID-19 στα συστήματα υγείας των περιφερειών αναδεικνύει την ανάγκη τοποκεντρικών απαντήσεων. Νέα δημοσκόπηση, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο μεταξύ άνω των 26 300 ατόμων σε όλα τα κράτη μέλη, δείχνει πως οι περισσότεροι Ευρωπαίοι θεωρούν ότι η υγεία αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα όσον αφορά τους τομείς πολιτικής στους οποίους οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα έπρεπε να διαθέτουν μεγαλύτερη επιρροή στις αποφάσεις σε επίπεδο ΕΕ.

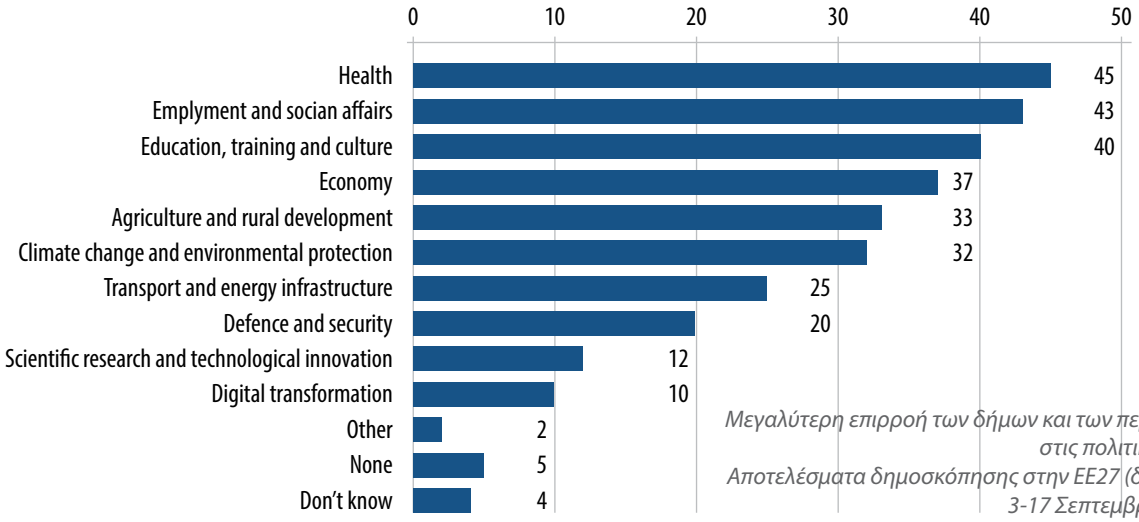

Μεγαλύτερη επιρροή των δήμων και των περιφερειών στις πολιτικές της ΕΕ; Αποτελέσματα δημοσκόπησης στην ΕΕ27 (διεξαγωγή: 3-17 Σεπτεμβρίου 2020)

Βασική πληροφορία

Αριθμός κλινών εντατικής θεραπείας ανά 100 000 κατοίκους: 4,2 στην **Πορτογαλία** έναντι 29,2 στη **Γερμανία**

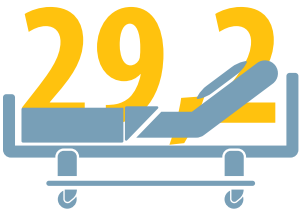

Πρόσκληση για δράση

Ενίσχυση της ικανότητας των συστημάτων υγείας, έκτακτης ανάγκης και περίθαλψης σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ.

Αριθμός νοσοκομειακών κλινών ανά 100 000 κατοίκους το 2015 ανά περιφέρεια NUTS-2

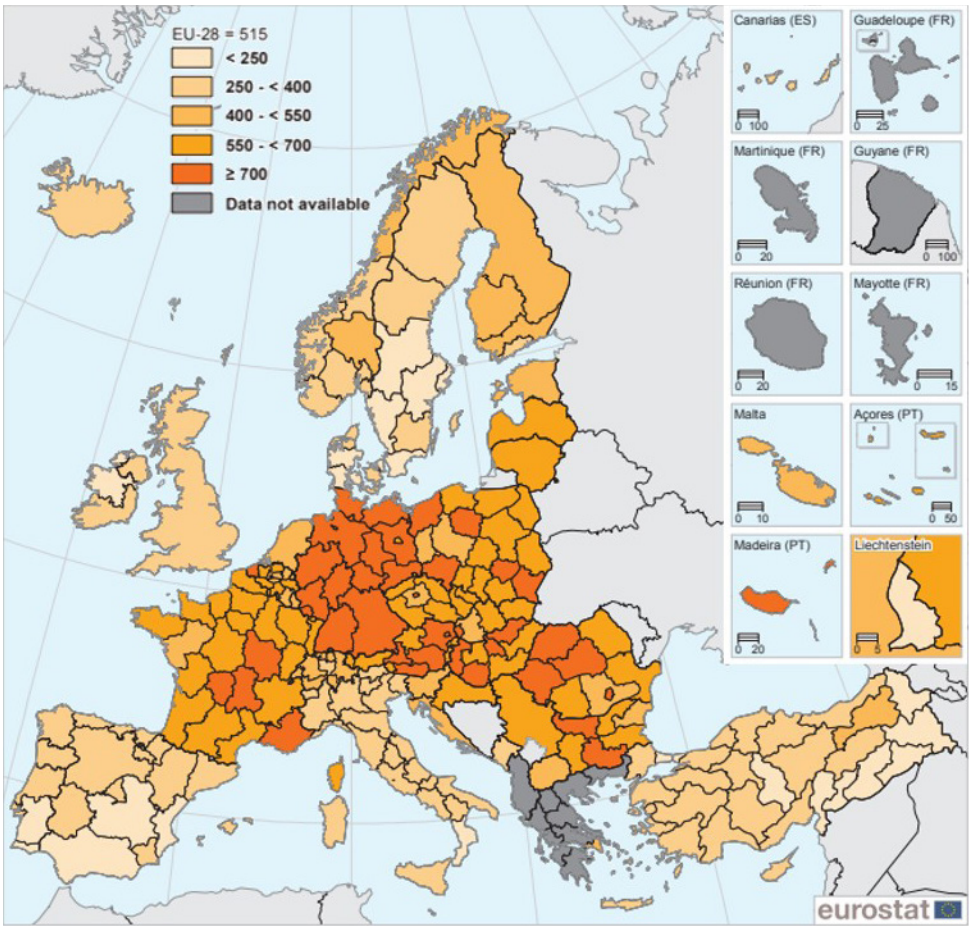

Source: Eurostat Regional Yearbook 2018.

Εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας στις περιφέρειες της ΕΕ – σε ποσοστό %

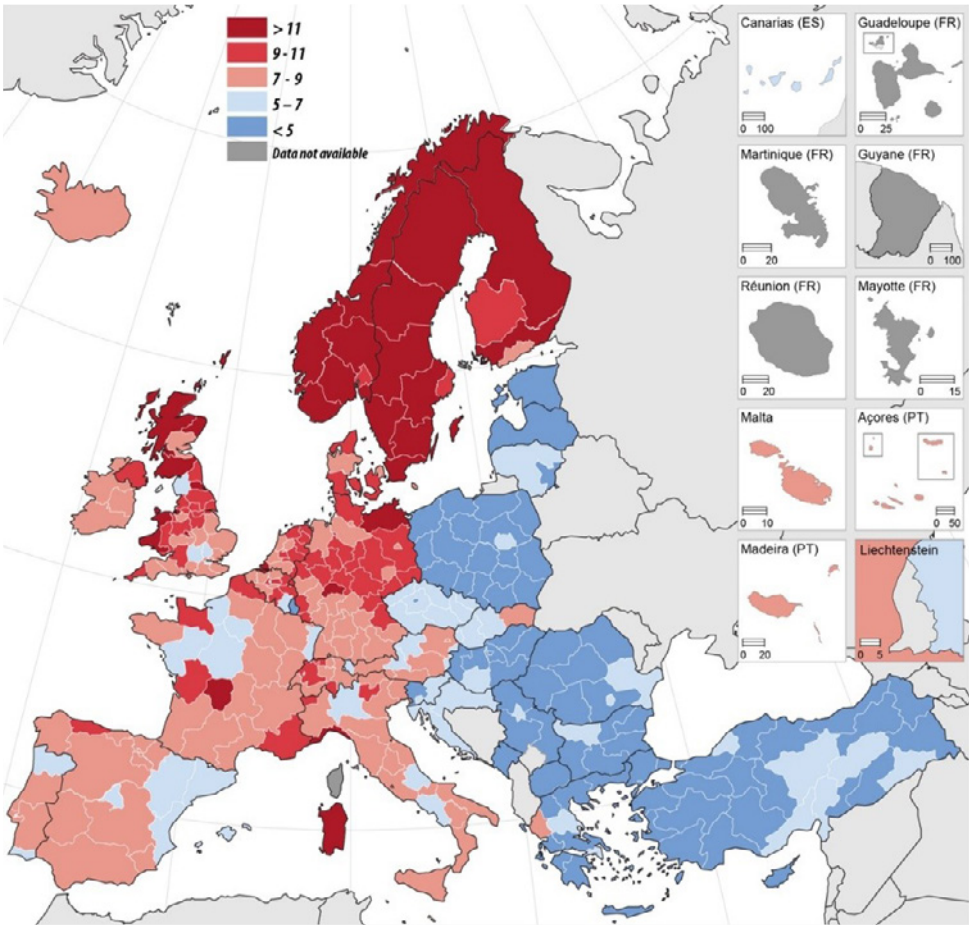

Source: Eurostat, as reported in the CoR Territorial Impact Analysis.

Περισσότερη πίστη, περισσότερη εμπιστοσύνη: Ώρα για αλλαγή στη δημοκρατία της ΕΕ

Η τοπική πολιτική μπορεί να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη στην Ευρώπη: Πάνω από το ήμισυ των Ευρωπαίων εμπιστεύονται τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές.

Νέα δημοσκόπηση που διενεργήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών δείχνει ότι το 52% των συμμετεχόντων στην έρευνα τείνουν να εμπιστεύονται τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, οι οποίες παραμένουν συνολικά το πλέον αξιόπιστο συνολικά επίπεδο διακυβέρνησης και μάλιστα το μόνο επίπεδο το οποίο εμπιστεύεται η πλειονότητα των Ευρωπαίων.

Τα στοιχεία της κοινής έρευνας ΕτΠ/ΟΟΣΑ δείχνουν επίσης πως απαιτείται ένα νέο μοντέλο συντονισμού μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης:

Όσον αφορά το μέλλον, τα δεδομένα της έρευνας δείχνουν ότι το 67% των Ευρωπαίων πιστεύουν πως οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές δεν διαθέτουν αρκετή επιρροή στις αποφάσεις που λαμβάνονται σε επίπεδο ΕΕ.

Οι Ευρωπαίοι θα ήθελαν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές να διαθέτουν μεγαλύτερη επιρροή σε επίπεδο ΕΕ επί πολλών θεμάτων: υγεία (45%), απασχόληση και κοινωνικές υποθέσεις (43%) και εκπαίδευση, κατάρτιση και πολιτισμός (40%) είναι οι τομείς που αναφέρθηκαν συχνότερα.

58% των συμμετεχόντων στην έρευνα (οι οποίοι πλειοψηφούν σε κάθε κράτος μέλος) θεωρούν ότι η αύξηση της επιρροής των τοπικών και των περιφερειακών αρχών θα έχει θετικό αντίκτυπο στην ικανότητα της ΕΕ να λύνει προβλήματα. Ολοένα περισσότεροι μοιάζει να αντιλαμβάνονται πως το μέλλον της Ευρώπης πρέπει να οικοδομηθεί με τις περιφέρειες, τους δήμους και τις κοινότητες, και όχι απλά με τα κράτη μέλη και τις Βρυξέλλες.

Trust in different levels of government
Survey among 27 000 citizens on "The coronavirus crisis and the role of EU regions and cities", Kantar/CoR, October 2020

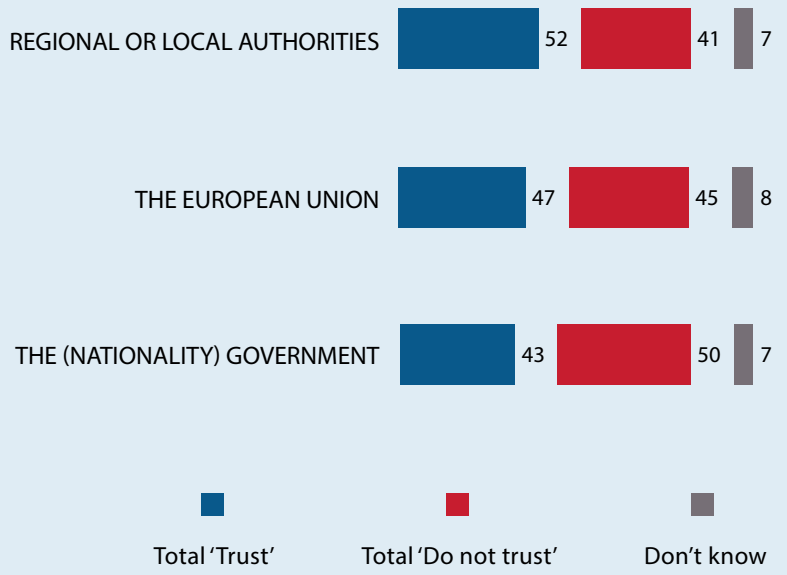

Συντονισμός μεταξύ διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης;

Έρευνα μεταξύ των περιφερειακών και των τοπικών αρχών, ΟΟΣΑ/ΕτΠ, Ιούλιος 2020

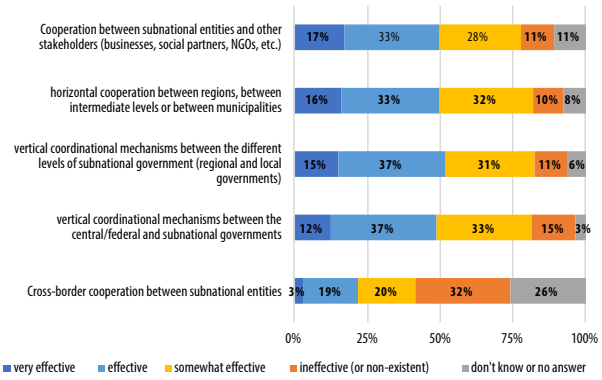

Αποτελεσματικότητα των μηχανισμών συντονισμού στη διαχείριση της κρίσης COVID-19
ΕτΠ-ΟΟΣΑ (2020) Ο αντίκτυπος του κορονοϊού στους δήμους και τις περιφέρειες

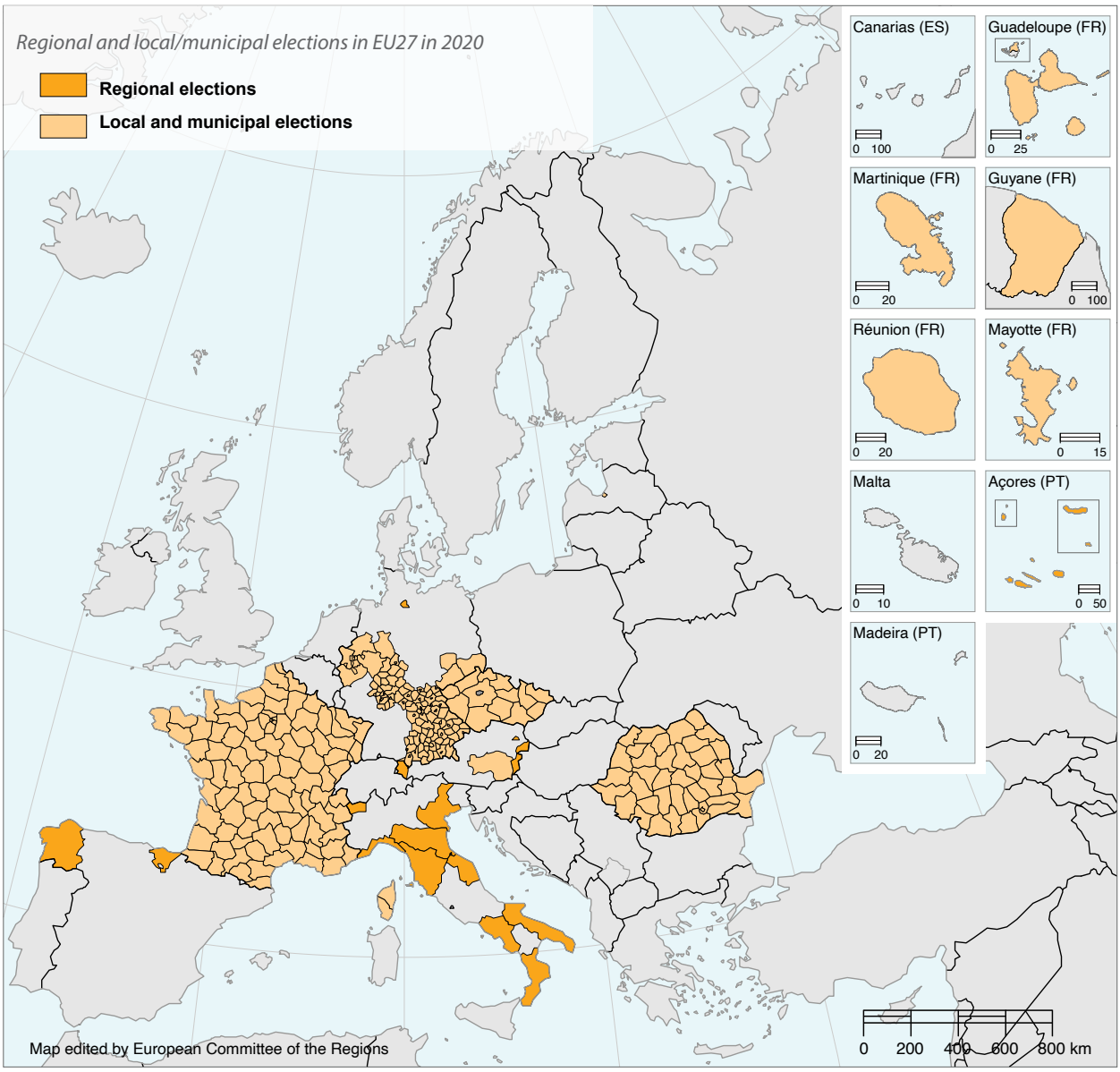

Βασική πληροφορία

58% των Ευρωπαίων θεωρούν ότι η αύξηση της επιρροής των τοπικών και των περιφερειακών αρχών θα έχει θετικό αντίκτυπο στην ικανότητα της ΕΕ να επιλύει προβλήματα.

Πρόσκληση για δράση

Εξασφάλιση καλύτερου συντονισμού μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης και στήριξη της τοπικής δημοκρατίας εντός και πέραν της ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες:

https://cor.europa.eu/EURegionalBarometer.go

Το παρόν φυλλάδιο δίνει μία πρόγευση των στοιχείων που αφορούν την περιοχή σας

Η έκθεση «Περιφερειακό και τοπικό βαρόμετρο της ΕΕ» αποτελεί πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών. Δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά το 2020 και στόχος της είναι η ετήσια απεικόνιση της κατάστασης των περιφερειών και των πόλεων, των δήμων και των αγροτικών περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κάθε Οκτώβριο. Η έκθεση συγκεντρώνει δεδομένα και αναλύσεις από ευρύ φάσμα πηγών, συμπεριλαμβανομένων νέων και μοναδικών στοιχείων από τις εργασίες της ΕτΠ και τις εταιρικές της σχέσεις με άλλους φορείς.

Η παρούσα πρώτη έκθεση, που δημοσιεύθηκε στις 12 Οκτωβρίου 2020, επικεντρώνεται στον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές της ΕΕ βρίσκονται στην εμπροσθοφυλακή της μάχης για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης και την προστασία του πληθυσμού. Η έκθεση δείχνει την καθοριστική συμβολή τους στην οικονομική ανάκαμψη. Αναδεικνύεται ο αντίκτυπος στα πιο ευάλωτα μέλη των κοινοτήτων μας και παρουσιάζονται τα ευρήματα νέας δημοσκόπησης σχετικά με τα θέματα αυτά η οποία διεξήχθη λιγότερο από ένα μήνα πριν από τη δημοσίευση της έκθεσης.

QG-02-20-829-EL-N | ISBN 978-92-895-1069-1 | doi:10.2863/80308

Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) συστάθηκε το 1994 με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Είναι η συνέλευση των 329 περιφερειακών και τοπικών εκπροσώπων από τα 27 κράτη μέλη που εκπροσωπούν πάνω από 446 εκατομμύρια Ευρωπαίους.

Εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών

Οκτώβριος 2020

Rue Belliard/Belliardstraat 101 | 1040 Bruxelles/Brussel | BELGIQUE/BELGIË |
www.cor.europa.eu | @EU_CoR | /european.committee.of.the.regions | /european-committee-of-the-regions | @EU_regions_cities